

Komentář k navrhované novele zákona 561/2004 Sb. (školský zákon) týkající se navrhované změny v §74 odstavce 3:

4.1 Varianty řešení

DEFINICE PROBLÉMU

V červnu 2014 skončí projekt Nová závěrečná zkouška 2, který úspěšně zavádí do středních škol jednotná zadání závěrečných zkoušek v oborech středního vzdělání s výučním listem. Projekt je založen na spolupráci škol při přípravě zadání zkoušek a na zavádění nového modelu závěrečné zkoušky „odspodu“. Dosavadní stav prací na „nové závěrečné zkoušce“ umožňuje, aby společně úsilí škol, ministerstva a Národního ústavu pro vzdělávání bylo dovršeno uzákoněním využití jednotných zadání zkoušek. Nebude se jednat o změnu, kterou by školy vnímaly jako zavádění převratných novinek do stávajícího prostředí, ale naopak o úpravu již zavedené **praxe**.

POPIS EXISTUJÍCÍHO PRÁVNÍHO STAVU

Střední vzdělávání vedoucí k dosažení stupně středního vzdělání a stupně středního vzdělání s výučním listem se ukončuje závěrečnou zkouškou. Závěrečná zkouška se skládá

- v oborech středního vzdělání s výučním listem z písemné zkoušky a ústní zkoušky a praktické zkoušky z odborného **výcviku**,
- v oborech středního vzdělání z praktické zkoušky z odborných předmětů a teoretické zkoušky z odborných předmětů.

Ředitel školy stanoví v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem témata, obsah, formu a pojetí zkoušek a termíny jejich **konání**.

VARIANTA NULOVÁ

Zachování dosavadního právního stavu.

VARIANTA 1

Stabilizace nově zaváděného systému společných zadání závěrečné zkoušky v oborech středního vzdělání s výučním listem – školám se výslovně **uloží** využívat jednotných zadání a ministerstvu se svěří odpovědnost za zpracování zadání (nadále bude využíváno systému participace škol na tvorbě zkušebních úloh).

Podle nové právní úpravy se změny dotknou způsobu provádění závěrečných zkoušek **v oborech vzdělání s výučním listem**. I nadále se bude závěrečná zkouška skládat z písemné zkoušky a ústní zkoušky a praktické zkoušky z odborného výcviku, **změní se však způsob zadávání těchto zkoušek**.

Ředitel školy bude při stanovení pojetí, témat, forem (a termínů) konání zkoušek **povinen** využít **jednotné zadání** zkoušek, které bude zpracováno pro všechny součásti závěrečné zkoušky. Novým prvkem bude v **některých** oborech vzdělání samostatná odborná práce, která dá žákům příležitost k tomu, aby prokázali hlubší a ucelenější znalost určité odborné problematiky, kterou řeší na základě samostatného a tvůrčího **přístupu**.

Commented [VAC1]: BUDE SE JEDNAT O ZMĚNU, KTERÁ OSLABÍ ROZHODOVACÍ PRÁVOMOCI ŘEDITELŮ, ZHORŠÍ SPOLUPRÁCI ŠKOLY A FIREM PŮSOBÍCÍCH V REGIONU, ZVÝŠÍ POTŘEBU PROSTŘEDKŮ Z VEŘEJNÝCH FINANČÍ, ZVÝŠÍ BYROKRACII VE ŠKOLSTVÍ, ZVÝŠÍ NÁRŮST ZAMĚSTNANCŮ MŠMT, NEBO NŮV JEDNOTNÁ ZKOUŠKA BYLA TESTOVÁNA DEVĚT LET. ZA TUTO DOBU UČŇOVSKÉ ŠKOLSTVÍ ZAZNAMENALO DALŠÍ PÁD SMĚREM DOLŮ. DNES ZAVEDENÁ PRAXE JE MOŽNOST VOLBY MEZI " JEDNOTNÝM ZADÁNÍM" A "ŠKOLNÍM ZADÁNÍM-ZADÁNÍM" ZRUŠILI SE MOŽNOST VOLBY, ZRUŠÍ SE SVOBODNÉ ROZHODOVÁNÍ. ZNÍ TO ZAJÍMAVĚ JEDNOTNÁ STRANA JEDNOTNÁ VLÁDA JEDNOTNÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA JEDNOTNÁ STRAVA -V PONDĚLÍ SVÍČKOVÁ, V ÚTERÝ KOPROVÁ, VE STŘEDU NUDLE S MÁKEM ... TO JÁ NECHCI.

Commented [VAC2]: ODBORNÝ VÝCVIK JE ODBORNÝM PŘEDMĚTEM?

Commented [VAC3]: ŘEDITEL ŠKOLY, MÁ VOLNÝ PROSTOR PRO SPOLUPRÁCI S BUDOUCÍMI ZAMĚSTNAVATELI A OSTATNÍMI SOCIÁLNÍMI PARTNERY V REGIONU (CECHY, KOMORY, SVAZY...) TO JE ŠPATNÉ? JAKÝM ZPŮSOBEM BUDOU ÚŘEDNÍCI Z MŠMT A NŮV KOMUNIKOVAT S POŽADAVKY FIREM NA REGIÓNECH A KTERÝ Z POŽADAVKŮ UPŘEDNOSTNÍ, KDYŽ POŽADAVKY OD RŮZNÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ V RŮZNÝCH REGIÓNECH BUDOU RŮZNÉ? ŠKOLÁM JE DÁNA MOŽNOST SE OD DRUHÉ ŠKOLY LIŠIT ŠKOLNĚ VZDĚLÁVACÍM PROGRAMEM. LOGICKÉ JE ŽE V PŘÍPADĚ ODLIŠNÝCH ŠVP MŮŽE BYT I RŮZNÉ ZADÁNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY. V PŘÍPADĚ JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ ZTRÁČÍ ŠVP VÝZNAM. BUDOU ŠVP SE ZAVEDENÍM JEDNOTNÉ ZKOUŠKY ZRUŠENY?

Commented [VAC4]: DNEŠNÍ SYSTÉM ZADÁVÁNÍ ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK JE NESTABILNÍ? UMOŽŇUJE VÝBĚR VARIANTY A PONECHÁVÁ PRÁVOMOC ROZHODNUTÍ NA ŘEDITELI

Commented [VAC5]: TOTO JE ZJEVNÝ PRVEK REGULACE A CENTRALIZACE. TOTO JE INOVACE? REGULACE+CENTRALIZACE=INOVACE? JE TO DOBRĚ?

Commented [VAC6]: JAK BY SE CHOVALI REKTOŘI VYSOKÝCH ŠKOL, KDYBY NĚKDO CHTĚL ZAVÉST JEDNOTNÉ ZADÁVÁNÍ STÁTNÍCH ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK?

Commented [VAC7]: PROČ ZÁKONODÁRCE CHCE DĚLAT Z ŘEDITELŮ ŠKOL NEVOLNÍKY S ODPOVĚDNOSTÍ?

Commented [VAC8]: PRVEK CENTRÁLNÍHO ŘÍZENÍ. KĚMU SE ZAVĚDĚLÍ KRAJE?

Commented [VAC9]: INOVACÍ BUDE, ŽE U NĚKTERÝCH OBORŮ BUDE ODBORNÁ PRÁCE A U NĚKTERÝCH NE? U KTERÝCH OBORŮ TO BUDE? KDO O TOM ROZHODNE? JAKÝ OBOR TO BUDE? PRO NĚKoho JEDNOTNÉ INOVATIVNÍ, PRO MNE NEJASNÉ A NEJEDNOTNÉ.

Commented [j10]: PRO UČEBNÍ OBORY JEDNOZNAČNĚ VHODNĚJŠÍ PORTFÓLIO STUDENTA V PRŮŘEZU JEHO STUDIA NA UČILISTI - ZVLÁDNUTÉ TECHNOLOGIE, PRÁCE NA ZAKÁZKÁCH - DŮLEŽITÁ INFORMACE PRO BUDOUCÍ ZAMĚSTNAVATELE. JE ZAJÍMAVÉ, ŽE PO STUDENTECH GYMNAZIÍ, PŘI UKONČENÍ STUDIA - ZÁVĚREČNĚ MATURITNÍ ZKOUŠCE, NEJSOU SAMOSTATNĚ ODBORNĚ PRÁCE POŽADOVÁNY.

Předpokládá se, že jednotná zadání závěrečné zkoušky budou školám zpřístupněna způsobem umožňujícím dálkový přístup (například prostřednictvím webového portálu informačního systému pro závěrečné zkoušky).

Hodnocení jednotlivých zkoušek bude prováděno **podle shodného postupu** pro každé jednotné zadání v příslušném oboru vzdělání, takže dosažení hranice úspěšnosti potřebné pro úspěšné vykonání zkoušky bude na středních školách, které příslušný obor vzdělání (s výučním listem) vyučují, také jednotné a přispěje k objektivitě hodnocení.

Další podmínky konání závěrečných zkoušek (podmínka úspěšného ukončení posledního ročníku středního vzdělávání, složení a jmenování zkušební komise, konání opravných a náhradních zkoušek, lhůta pro vykonání zkoušek, apod.) zůstanou bez změny.

V oborech vedoucích k získání **středního vzdělání bude ponechána dosavadní právní úprava.**

Jiné varianty nebyly v dané oblasti zvažovány.

Problematiku je nutno řešit na úrovni zákona, neboť se mění způsob zadávání závěrečných zkoušek doposud zákonem svěřený řediteli školy. Orgánem odpovědným za přípravu obsahu a stanovení forem a pojetí závěrečné zkoušky z centrální úrovně **musí** být ministerstvo, které z pozice ústředního správního úřadu odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy. Ministerstvu jako orgánu veřejné moci mohou být nové kompetence související s přípravou jednotných zadání závěrečných zkoušek opět svěřeny pouze zákonem.

Věcné parametry řešení vycházejí z výsledků projektů „Kvalita I“ (2005 – 2008), „Nová závěrečná zkouška“ (2009 – 2012) a zejména „Nová závěrečná zkouška 2“ (2012 – 2014). V rámci projektů byla vytvářena a uváděna do praxe jednotná zadání závěrečných zkoušek v učebních oborech s cílem vytvořit jejich srovnatelnost a tím i standard jednotlivých oborů středního vzdělání s výučním listem. Jedná se o model, jehož funkčnost byla v praxi ověřena a k němuž po dobu řešení projektu přistoupilo dobrovolně přes 70 % škol vzdělávajících žáky v předmětných oborech vzdělání. Jiné varianty proto nebyly dále posuzovány.

4.2 Zhodnocení dopadů navrhovaných variant

Varianta 1

Závěrečná zkouška konaná podle jednotných zadání přináší do systému ukončování a hodnocení vzdělávání v oborech vzdělání s výučním listem významné inovativní prvky.

Zavedením jednotných zadání budou obsah, způsob provádění a hodnocení závěrečné zkoušky v témže oboru vzdělání postupně sjednocovány, a tím vzroste její srovnatelnost a **kvalita**. Jednotným zadáním bude také vyjádřeno, které dovednosti jsou z hlediska kvalifikačních požadavků na výkon příslušných povolání významné a zároveň **ověřitelné** v podmínkách závěrečné zkoušky. Vzhledem k tomu, že jednotná zadání jsou připravována za účasti odborníků z **praxe**, se dosáhne vyšší provázanosti požadavků trhu práce nejen s obsahem a procesem vzdělávání, ale i s obsahem a způsobem realizace závěrečné zkoušky.

Commented [VAC11]: ZADARMO TO NEBUDE = NAVÝŠENÍ POTŘEBY FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Commented [j12]: NEMUSÍ, ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA BY HLAVNĚ NEMĚLA SMĚŘOVAT K TOMU, ŽE CELÝ TŘETÍ ROČNÍK BUDOU ŽÁCI PROCVIČOVAT JEDNO ZADÁNÍ S CÍLEM, ABY ŽÁK TOTO ZADÁNÍ DOSTAL NA ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE. TEDY, ABY ZÁVĚREČNOU ZKOUŠKU UDĚLAL KAŽDÝ, KDO PROJEVÍ OCHOTU SE K ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE DOSTAVIT. TO JE SYSTÉMOVĚ ZÁSADNĚ ŠPATNĚ.

Commented [j13]: MODEL ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY NEMÁ ZÁSADNÍ VLIV NA KVALITU VZDĚLÁVACÍHO PROCESU, TO BYLO JASNĚ PROKÁZÁNO MEZI LETY 2005-2014. KVALITATIVNÍ ÚROVEŇ UČŇOVSKÉHO ŠKOLSTVÍ SE V PRŮBĚHU ZAVADĚNÍ JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ SNIŽOVALA. TO CO BYLO PLACENO S POMOČÍ EVROPSKÝCH STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ, BUDE MUSET ZPLATIT DAŇOVÝ POPLATNÍK, PROTOŽE KONČÍ DOTACE NA EXPERIMENT S JEDNOTNOU ZKOUŠKOU. TO JE HLAVNÍ DŮVOD TĚTO ZÁKONNÉ ZMĚNY. TOTO PODLE MÉHO INOVACÍ BOHUŽEL NENÍ. NĚKTERÉ VÝROBKY, KTERÉ JSOU ZADÁVÁNY NA ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY BYLY PŘED PATNÁCTI LETY DĚLÁNY JAKO PRÁCE ŽÁKŮ PRVNÍHO ROČNÍKU! ZBYTEČNĚ VYTVOŘENÝ ZÁSTUPNÝ PROBLÉM, KTERÝ KRIZOVÝ STAV V UČŇOVSKÉM ŠKOLSTVÍ NEŘEŠÍ. JEDNÁ SE O NEEFECTIVNÍ RÁDOBY SYSTÉMOVĚ ŘEŠENÍ.

Commented [j14]: VÝZNAMNÝ INOVATIVNÍ PRVEK = VŠICHNI UČNÍ OBORU KUCHAR BUDOU VAŘIT NA ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠKÁCH STEJNOU SVÍČKOVOU A VŠICHNI HODNOTÍCÍ BUDOU MÍT STEJNÉ CHUŤOVÉ BUŇKY. NA TOTO VYDÁME VÍCE PENĚZ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU A PŘÍSPĚJEME KE ZVÝŠENÍ STÁTNÍHO DLUHU

Commented [j15]: NEROZUMÍM. CO KDYŽ NEBUDU OVĚŘITELNÉ V PODMÍNKÁCH ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY?

Commented [j16]: ZAKLÍNADLO PRO RESORT ŠKOLSTVÍ, KDO JE A KDO NENÍ ODBORNÍK Z PRAXE. TENTO POJEM BYL VYUŽÍVÁN I V RÁMCI VEŘEJNÉ ZAKÁZKY PROJEKTU POSPOLU. PŘEŠTOŽE VEŘEJNÁ ZAKÁZKA MÁ BÝT PODLE ZÁKONA ZADÁNA JEDNOZNAČNĚ DODNES MI NA TUTO OTÁZKU V RÁMCI VEŘEJNÉ ZAKÁZKY NIKDO JEDNOZNAČNĚ NEODPOVĚDĚL.

Commented [j17]: TATO TVRZENÍ NAPSÁNO V DUCHU VŠE SOUVISÍ SE VŠÍM

Účelem nové závěrečné zkoušky je podpořit uplatnitelnost absolventů a zvýšit prestiž odborného **vzdělávání**.

Pozitivním rysem přípravy jednotných zadání je také **spoluúčast odborných škol a jejich učitelů**, což zaručuje proveditelnost zkoušek v reálném **provozu**.

Významným efektem tvorby jednotných zadání je vznik dlouhodobě využitelné **databáze** témat, ze které bude školám zadání vybíráno, přičemž je zaručena zřetelná vazba na **rámčové vzdělávací programy**.

Přípravu a provádění zkoušek podle jednotných zadání bude **zajišťovat stát prostřednictvím své příspěvkové organizace**. Náklady na přípravu jednotných zadání jsou a budou do roku 2015 hrazeny z prostředků ESF, náklady na běžný provoz databáze úloh a aktualizaci témat, sestavování jednotných zadání a jejich zpřístupnění školám v dalších letech dosáhnou výše **cca 8 mil. Kč ročně** a budou hrazeny v rámci rozpočtové kapitoly resortu školství.

Leden 2015
Vypracoval: Pavel Jíška,
pavel.jiska@seznam.cz,
606765945

Commented [j18]: V REÁLNÉM ŽIVOTĚ LZE PŘEDPOKLÁDAT PRAVÝ OPAK. JEDNA ZKOUŠKA NEMUSÍ VYHOVOVAT VÍCE ZAMĚSTNATELŮM VE VÍCE REGIONECH. PRESTIŽ NEZVÝŠIM TÍM, ŽE NĚKOGO OBLÉKNU DO UNIFORMY, CHCETE-LI DO KABÁTU JEDNOTNÉ ZKOUŠKY. TO SAMÉ PLATÍ O UPLATNITELNOSTI ABSOLVENTŮ NA TRHU PRÁCE

Commented [j19]: KDO JINÝ, BY SE UŽ MĚL PODÍLET NA PŘÍPRAVĚ ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK, KDYŽ NE ODBORNÉ ŠKOLY. TOTO JE PODLE SELSKÉHO ROZUMU SAMOZŘEJMOSTÍ. TO BYLO, JE A SNAD I BUDE.

Commented [j20]: JINÝMI SLOVY ÚŘEDNÍK VE VELKÉM MĚSTĚ SÁHNE DO HISTORICKÉ KARTOTÉKY A ZVOLÍ TÉMA NA ZÁVĚREČNOU ZKOUŠKU, TŘEBA DESET LET STARÉ ZADÁNÍ A VYBERE ŠKOLE VZDÁLENÉ TŘEBA TŘISTA KM ZADÁNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY. TOTO BUDE ZCELA JISTĚ V ZÁJMU VÝZNAMNÉHO ZAMĚSTNATELE V REGIONU, KTERÝ JE V BLÍZKOSTI ŠKOLY A SE ŠKOLOU DLOUHODOBĚ A DOBRĚ SPOLUPRACUJE A MÁ JINOU PŘEDSTAVU O KONÁNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY.

Commented [j21]: NEPRUŽNOST A SVÁZANOST RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ, JEJICH TĚMĚŘ NEMOŽNÁ ZMĚNA JE JEDNOU Z HLAVNÍCH PŘÍČIN DNEŠNÍHO KRITICKÉHO STAVU UČIŇOVSKÉHO ŠKOLSTVÍ V NAŠÍ ZEMI. ROZPOR S NÁZORY A STANOVISKY ZAMĚSTNATELSKÝCH SVAZŮ.

Commented [j22]: NAVÝŠENÍ PROSTŘEDKŮ ZE STÁTNIHO ROZPOČTU. JE TŘEBA SE PTÁT, ZDA-LI TYTO PENÍZE NENÍ MOŽNÉ VYUŽÍT SMYSLUPLNĚJI? KAŽDÉ ČTVRTÉ DÍTĚ NA UČLIŠTÍ NEMÁ DOSTATEK FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA ZÁKLADNÍ VĚCI (STRAVOVÁNÍ, DOJÍZDĚNÍ, OŠACENÍ)!

Commented [j23]: NEJSOU ZDE VYČÍSLENY PŘÍMÉ MATERIÁLOVÉ NÁKLADY, KTERÉ BUDOU NĚST ŠKOLY A NENÍ ZDE ŘEČENO, KDO ŠKOLÁM TYTO FINANČNÍ PROSTŘEDKY POSKYTNE! REALIZACE ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY V KONKRÉTNÍM PRACOVNÍM PROSTŘEDÍ BUDE NAPŘÍKLAD U STAVEBNÍCH OBORŮ TĚMĚŘ ZNEMOŽNĚNA. Z JAKÉHO DŮVODU? TOTO BY MĚLO BÝT PODPOŘENO A UPŘEDNOSTNĚNO. BOHUŽEL PŘEDLOŽENÁ VARIANTA TOMUTO NENASVĚDČUJE. VEŘEJNOST A TEN, KDO SCHVALUJE TUTO NOVELU ZÁKONA MÁ PRÁVO ZNÁT CELKOVOU SUMU Z ESF SOUVISEJÍCÍCH S JEDNOTNOU ZÁVĚREČNOU ZKOUŠKOU A KONKRÉTNÍ VÝČET TOHO, CO ZA TO SPOLEČNOST ZÍSKALA. TOTO V DŮVODOVÉ ZPRÁVĚ ZCELA CHYBÍ. PODOBNĚ JE TOMU S REÁLNOU EKONOMICKOU ROZVAHOU SPOJENOU S TOUTO PROBLEMATIKOU. TENDENCE JE, ABY ŽÁCI VÍCE POZNALI REÁLNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ, PROČ JEDNOTNÝ MODEL NEPŘÍMO NUTÍ DĚLAT ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY NA ŠKOLNÍCH DÍLNÁCH A VÝROBČÍCH, KTERÉ JSOU Z FINANČNÍHO POHLEDU PRO ŠKOLU ZTRÁTOVÉ. ODBORNÁ ČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY, VČETNĚ ZADÁNÍ ROČNÍKOVÉ PRÁCE NENÍ JEDNOTNÁ. STÁTNI ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA NA TECHNICKÉ VYSOKÉ ŠKOLE SPOJENÁ S OBHAJBOU DIPLOMOVÉ PRÁCE NENÍ JEDNOTNÁ. PROČ REŽIM JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY U ŘEMESLNÝCH OBORŮ ZAKONČENÝCH VÝUČNÍM LISTEM, MUSÍ BÝT ZAKOTVEN V ZÁKONĚ.